

L'Hebdro adaire

Journal un peu chameau

Informatie over het projekt AZAWAGH

N°15 - juli 2010

Editeur responsable: Bernard Cardon de Lichtbuer, avenue des Camélias, 75, 1150 Bruxelles

www.azawagh.be

EDITORIAAL

Beste vrienden van Azawagh,

Na een periode van grote droogte, die sporen heeft nagelaten, is het regenseizoen eindelijk aangebroken.

In sommige regio's van Niger heerst hongersnood en over het algemeen is er een zeer ernstig tekort aan voedsel.

In het gebied waar de herders wonen is de schade nog omvangrijker. Weidegronden die er sinds het begin van het seizoen schraal bijliggen, zandstormen, gebrek aan water. De kuddes zijn gedecimeerd.

De prijzen voor koeien zijn ingestort (10 to 15 € voor een koe !)

Er werd meermaals beroep gedaan op onze vereniging om de aankoop te bekostigen, niet alleen van veekoek voor de dieren maar ook van rijst voor de mensen.

Dankzij onze hulp zijn de dorpen van onze Wodaabevrienden verhoudingsgewijs nog gespaard gebleven maar ze kunnen nog altijd hulp gebruiken om te ontsnappen aan de hongersnood en aan de exodus (zie ook het artikel op de volgende bladzijde).

De toestand blijft evenwel hachelijk want het zand neemt hand over hand toe. De woestijn rukt onverbiddelijk op.

Maar tussen al die problemen door is er ook nog goed nieuws : de kameel.

Jawel, onze wijfjeskamelen hebben prachtig standgehouden. Ze hebben het hele seizoen melk gegeven en dus redding gebracht voor de families die ze bijgehouden hebben.

Wij stellen er prijs op eenieder te bedanken die ons in die moeilijke tijden gesteund heeft.

Dankzij jullie vrijgevigheid zullen we het werk van onze vereniging kunnen verderzetten, dit wil zeggen, zorgen voor infrastructuur (putten, scholen) en het aankopen van wijfjeskamelen.

Bernard Cardon de Lichtbuer, voorzitter van de VZW AZAWAGH

DRINGEND ! Voor giften : zie laatste bladzijde

In de Sahel van Niger dreigt nog steeds hongersnood.

Tijdens de eerste zes maanden van 2010 was het leven in onze dorpen bijzonder lastig. Reeds bij het begin van het jaar viel te vrezen dat het slechte regenseizoen van vorig jaar rampzalige gevolgen zou hebben voor het overleven van de kuddes. De schaars begroeide weidegronden kondigden immers een moeilijk seizoen aan. De aanhoudende woestijnwind, die de welluidende naam Harmattan draagt, heeft massa's zand aangevoerd die de schrale weidegronden geheel bedekt hebben. Bij het grazen aten de koeien gras, vermengd met zand.

Op sommige dagen vormde het ronddwarrelende zand een zulkdanig dichte mist dat de koplampen van de wagens moesten aangestoken worden. Men zag geen drie meter ver. De temperatuur bereikte recordhoogtes tot 50° graden in de schaduw.

De koeien hadden enorm te lijden onder die omstandigheden. Reeds in februari gaven ze geen melk meer en vermagerden ze zienderogen. Tijdens de volgende maanden vielen talloze verliezen te noteren. Sommige families hebben enorm veel dieren verloren en zitten volledig aan de grond.

Gelukkig is het gebied ten westen van Tchintabaraden (ons gebied) een beetje gespaard gebleven.

Mede dankzij onze hulp in de vorm van veeboek (17.000 €) konden de verliezen beperkt worden.

De weinige families die konden profiteren van het bijhouden van de wijfjeskamelen hebben nooit zonder melk gezeten. De anderen probeerden dieren te verkopen op de markt, maar de marktprijs voor koeien is ingestort en bedroeg soms minder dan 10.000 FCFA (15 €) voor een koe.

Wie koopt er dan ook een koe, als hij ze niet kan voeren.

Vandaag is de regen beginnen vallen en de koeien die het overleefd hebben beginnen herop te leven.

Maar de prijs is eveneens gestegen : 150.000 FCFA (225 €) voor een koe.

Er mag dan weer weer hoop zijn voor de dieren, voor de mensen is dat niet het geval. Ze zijn door hun voorraden heen, hebben geen koeien meer of enkel nog een sterk uitgedunde kudde en hebben geen financiële reserves. De hongersnood dreigt.

Ook hier hebben we gedaan wat we konden om hen voor 6.000 € rijst te kopen (foto van de vrachtwagen hieronder)

Maar wat moet er de komende weken en maanden gebeuren ?

Deze tijd van het jaar wordt "de overbruggingsperiode" genoemd, een periode die altijd al moeilijk was maar die dit jaar dramatisch is voor vele Nigerezen.

Het risico bestaat dus dat mensen naar de stad migreren waar ze de trieste rijen van uitgehongerde werklozen zullen komen aanvullen.

Wat kunnen wij doen ? De beste oplossing ware de veestapel op zijn vroegere niveau terug te brengen door koeien en geiten aan te kopen, eerder dan hen rijst te geven (geen gierst, want om gierst te koken heb je melk nodig).

Ortoudo schat dat zo'n veertig families uit zijn clan zo berooid zijn dat ze hun dorp moeten ontvluchten. Indien we elke familie een koe en twee geiten konden geven zouden we hen kunnen redden.

Een tweejarige koe die melk geeft kost 150.000 FCFA en een geit kost 20.000 FCFA, dus 190.000 FCFA (300 €) in totaal per familie.

Met 300 € kunnen we een familie redden.

Maar we zouden er veertig moeten redden, dus is er 12.000 € nodig.

Waarom geen wijfjeskamelen kopen ? Omdat investeren in wijfjeskamelen een onderneming op lange termijn is : de dracht duurt 12 maanden en overgaan naar het fokken van kamelen is een echte culturele revolutie.

Wat kunnen we doen om fondsen in te zamelen ?

Wat is de timing ? We zijn nu begin juli, bijna iedereen is met vakantie of bereidt er zich op voor.

Wij kunnen geleidelijk aankopen, te beginnen met de geiten.

En naargelang de vrienden van Azawagh in Europa onze oproep beantwoorden zouden we kunnen aanvullen.

Dit alles houdt ons af van onze doelstellingen, met name water, de school en de kamelen. Onze huidige middelen zijn beperkt en volstaan amper om de begonnen putten af te werken en een klaslokaal te bouwen.

We gaan die actie dus langzaam opstarten en jullie giften, beste vrienden van Azawagh, zullen ons aansporen om voort te doen.

Dit is een echte noodoproep. Door jullie eerdere gulheid hebben jullie bewezen in staat te zijn om die te beantwoorden.

Voor giften: zie laatste bladzijde

Een boodschap van Ortoudo

« Vooreerst wens ik alle donateurs van Azawagh te bedanken, al die mensen die nog altijd genoeg moed hebben om Azawagh te helpen. Bedankt vanwege heel mijn volk, vanwege mijn familie, vanwege Adjangafa en Tekinawane. Helaas houdt de droogte aan, in heel Niger, niet alleen bij mijn familie. In onze families zijn er mensen die al hun vee kwijt zijn. Wij doen beroep op jullie goedhartigheid om die families te helpen met een paar stuks vee die hen in staat moet stellen om te leven. Zonder die hulp zullen ze hun familie en hun dorp verlaten om naar de grote steden te trekken, de kinderen zullen van school gaan en de ouders zullen geen werk vinden. »

Ortoudo Bermo

Wanneer Ortoudo het over zijn "familie" heeft, bedoelt hij dat in ruime zin, een paar honderd mensen van de Goyangko'je stamlijn die in het gebied rond Adjangafa en Tekinawane leven. Het zijn allemaal neven van elkaar (er wordt getrouwd tussen ooms en nichten), volle neven, en men blijft onder elkaar, afgezien van enkele exogame huwelijken blijft men onder Wodaabe. De hulp die hij ontvangt van Azawagh wordt dus verdeeld over die grote familie. Er hangt geen enkel persoonlijk voordeel aan vast, behalve dan de eer om de rechterarm van Azawagh te zijn (en ook veel verplaatsingen tussen Niamey en Tchintabaraden).

Voortgangsrapport van het project

De putten

- **de putten van Takat en In Boraga** hebben hun nut bewezen. Het gehele seizoen lang zijn talrijke kuddes er komen drinken en de grondwaterlagen zijn niet drooggevallen.
- **de put van Adjangafa** beantwoordt aan de noden van de bevolking maar heeft niet voldoende water opgeleverd voor de kuddes. De werken werden stopgezet omdat een sterke stijging van het water schade heeft toegebracht aan de opvangbuizen.
- voor het hervatten van de voltooiingswerken zal er tot de maand september gewacht moeten worden.
- **In Intifirkit** was het 83 meterpunt reeds in januari bereikt. De rotsen zijn ontzettend hard en de werkomstandigheden zijn zodanig dat men niet langer dan 15 tot 20 minuten beneden kan blijven. Wegens de hitte werden de werken onderbroken tot de maand september.
- **de put van Ississiman** vordert gewoon.

De bevoorrading van de kuddes gebeurde met de Toyota 1 die werd omgevormd tot bestelwagen. Ter herinnering, het gaat om de Toyota 1 die we in 2005 hebben aangekocht en die in 2007 tevergeefs te koop werd gesteld omdat hij niet langer voldoende betrouwbaar was om er lange verplaatsingen mee te maken. Hij wordt dus opnieuw gebruikt. Voor de brandstof en het onderhoud wordt gezorgd door de plaatselijke bevolking.

De scholen

We zijn van plan om in september te beginnen met de bouw van een bijkomend klaslokaal in Tekinawane. Het gebouw zal opgetrokken worden in verbeterd banco (gedroogde modder of klei, aangevuld met 7 % cement).

De kinderen in onze scholen maken flinke vorderingen en diegenen die overgegaan zijn naar het secundair onderwijs in Tchinta hebben mooie resultaten behaald.

De kamelen

Momenteel hebben we 23 wijfjeskamelen waarvan er drie aangekocht werden in volle crisisperiode.

Helaas is de prijs van de wijfjeskamelen vrij stabiel gebleven, zo'n 200.000 FCFA (hetzij 300 €) voor een jong maagdelijk wijfje.

En we hebben 15 kleine kamelenjongen.

Hun moeders hebben het hele seizoen melk gegeven en hebben lak aan het klimaat.

Dit vreselijke klimaat is hun natuurlijke element.

De aanpassing van de Wodaabe aan deze nieuwe vorm van veeteelt is een Copernicaanse revolutie. In vergelijking met koeien die intelligente en trouwe dieren zijn die bij de kudde blijven en hun meester gehoorzamen, zijn kamelen vrij dom, ongedisciplineerd, weglopers en knorrig. Er is dus veel vastbeslotenheid nodig om die gebreken te overwinnen en om hun immense kwaliteiten te ontdekken: hun aanpassing aan het woestijnklimaat, hun zeer vitaminerijke melk, hun geschiktheid om zowel als lastdier als als trekdier gebruikt te worden, noem maar op.

En ik zou er nog hun sierlijkheid willen aan toevoegen.

Indien jullie de kameel beter willen leren kennen raad ik jullie de film "Vents de sable, femmes de roc" aan. Die film vertelt het verhaal van een karavaan die door de Ténéréwoestijn trekt en geleid wordt door vrouwen. Een mooi verhaal over vrouwen maar ook een mooi verhaal over kamelen, dat zich afspeelt in een prachtig decor.

Twée vriendjes

Dela uit Niamey

Alexia uit Brussel

Oriane (6 jaar) doet mee aan de aankoop van kamelen

Hoe de islam Afrikaans geworden is

Door Jean Jolly, journalist ⁽¹⁾ (verschenen in La Croix van 30 april 2010)

De islam heeft een overheersende plaats ingenomen in Afrika, dit terwijl het christendom en het animisme er vroeger een stevige voet aan de grond hadden. De eerste successen kunnen verklaard worden door de ineensstorting van het Oost-Romeinse Rijk, maar vooral door de onderlinge twisten die de christenen verscheurden en door de oorlog die in de 7de eeuw de twee grootmachten van die tijd, beiden ondermijnd door corruptie, tegenover elkaar plaatste. Zonder de verkwistende kruistocht van het Oost-Romeinse Rijk tegen het Perzische keizerrijk van de Sassaniden, hadden de opvolgers van de profeet Mohammed zich immers geen meester kunnen maken van het Midden-Oosten. Zonder het geschil dat het patriarchaat van Constantinopel tegenover dat van Alexandrië stelde waren de Arabieren niet als bevrijders verwelkomd geweest in Egypte. Zonder het Donatistische schisma, bitter bestreden door Sint-Augustinus, hadden de Vandalen, Germaanse barbaren die zich bekeerd hadden tot de ketterse leer van het Arianisme, niet achtereenvolgens Noord-Afrika en Rome kunnen veroveren. Zonder de flaters die de Oost-Romeinse legers begingen bij de herovering van het rijk der Vandalen hadden de Arabieren nooit de weerstand van de christelijke Berbers kunnen overwinnen.

Na hun militaire successen in de 6de en de 7de eeuw gaan de Arabieren onverdroten verder met het verstevigen van hun Afrikaanse posities langs de Nijlvallei en langs de pistes van de Centrale Sahara. De bekeringen tot de islam zijn des te talrijker omdat moslims vrijgesteld zijn van sommige belastingen. Afvalligheid komt zelden voor omdat elke afvallige in principe tot de doodstraf kan veroordeeld worden. Omdat ze zelf weinig talrijk zijn, laten de Arabieren het bestuur van hun rijk over aan (tot de islam bekeerde) ambtenaren van de veroverde gebieden, hetgeen tot lokale autonomie en later tot afscheuring leidt.

Om hun onafhankelijkheid te verwerven gaan de Perzen over naar het sjiisme, de Berbers naar het kharidjisme. De Kabyliërs zullen zelfs aan de grondslag liggen van de sjiitische beweging die een naar de Maghreb gevluchte Arabische leider in staat zal stellen om op het einde van de 10de eeuw het soennitische Egypte in te nemen. Als minderheidsgroep binnen de islam smeden de sjiieten bondgenootschappen met de in Palestina aanwezige kruisridders of met de christelijke heersers uit de Nijlvallei. Met deze laatste passen ze de "bakt" toe, een verdrag waarmee de eerste kaliefen hun bescherming verlenen in ruil voor slaven, goud en exotische producten.

Christenen die de Arabische voogdij weigeren, vluchten uit Egypte en uit Libië naar het zuiden waar ze een belangrijke bijdrage leveren aan de bloei van de nilotische koninkrijken en waar ze ook christenstaten stichten ten westen van Soedan en rond het Tsjaadmeer. Onder invloed van islamitische handelaars en missionarissen uit het noorden kiezen de animisten uit Oost-Afrika dan weer voor de islam.

Berbermonniken die zich in de grensgebieden van Mauritanië en Senegal gevestigd hadden, nemen het Ghanese rijk en Marokko in en proberen Spanje te heroveren. Ondanks de

nederlaag van de islamitische Berbers tegen de katholieke koningen blijft de islam zich verder verspreiden in Afrika en Centraal-Europa, deels dankzij de Turken. Na de val van Constantinopel hadden deze laatsten zich aan de oevers van de Middellandse Zee gevestigd, met uitzondering van de Europese kusten. In Oost-Afrika steunt de Turkse vloot vanuit de Indische Oceaan de invasie van het christelijke Ethiopië, dat enkel dankzij een tussenkomst van de Portugezen kan overleven.

De animisten en de christenen lijden onder deze buitenlandse invallen. Bovenop de slavenhandel van de Arabieren met het Ottomaanse rijk en met Azië komt in de XVIde eeuw ook nog eens de Europese slavenhandel met Amerika.

Van het Noorden van Nigeria tot de grensgebieden van Soedan nemen islamitische potentaten deel aan deze mensenhandel, de zwakste stammen daarbij met grote wreedheid behandelend. Vanuit de Nijlvallei en de Afrikaanse havens aan de Indische Oceaan bereikt de Arabische slavenhandel zijn hoogtepunt in de 19de eeuw en dat dient dan weer als rechtvaardiging voor de tussenkomst van de Europeanen, die inmiddels abolitionisten geworden zijn.

Timboektoe, aan de poorten van de woestijn, wordt een cultureel en religieus centrum. De herders van het Peulvolk en de handelaars van de Hausa uit Nigeria knopen vruchtbare betrekkingen aan met Noord-Afrika en de Nijlvallei. Vanuit kleine moslimtheocratieën veroveren de Peul in de XIXde eeuw het gebied rond de Sahel en Soedan en stichten er twee grote rijken, El Hadj Omar in het westen en Sokoto, dat gedeelten van het huidige Niger, Nigeria en Kameroen omvat. De overeenkomsten die gesloten worden tussen die twee rijken en de koloniale mogendheden verklaren waarom de Engelse en Franse leiders zo terughoudend stonden tegenover de kerstening van die moslimgebieden. Europese missionarissen zullen hun geloof enkel kunnen overbrengen aan de bewoners van de kusten en daardoor voor die bevolkingsgroepen de deuren naar de moderne wereld openen. Begunstigd door de koloniale mogendheden en vandaag financieel gesteund door Saudi-Arabië en in mindere mate door Iran, zet de islam zijn opmars voort. Net zoals het christendom is de islam in het Afrika ten zuiden van de Sahara enigszins veranderd door lokale gebruiken die weinig overeenkomst vertonen met de rechte leer die geldt in Mekka, in Canterbury, in Qom of in Rome. Het zijn andere tijden. De Europese missionarissen zijn zo goed als verdwenen en zelfs tot in het hart van de Europese parochies wordt hun afwezigheid opgevangen door Afrikanen. De Christenen staan meer dan ooit alleen om te weerstaan aan de moslims die naar het zuiden trekken, op de vlucht voor de droogte en voor de woestijnvorming die respectievelijk veroorzaakt worden door de opwarming van het klimaat en door een ongebreidelde bevolkingsgroei. Als minderheid zijn zij de zondebok in Nigeria, maar ook in Egypte, in Oost-Afrika, in het zuiden van Soedan, in Algerije ... Vandaag vormen zij samen met de animisten het belangrijkste deel van de zowat 700.000 Afrikanen die jaarlijks onderworpen worden.

⁽¹⁾ Auteur van "*Afrika en zijn Europese en Aziatische omgeving.*"

Wat zegt de pers ?

Niettegenstaande de talrijke en spectaculaire gebeurtenissen waarmee de actualiteit van de laatste zes maanden bezaaid was (de aardbevingen in Haïti en in Chili, de olievlek in de Golf van Mexico, de verkiezingen in België en de verjaardag van de onafhankelijkheid van Congo), heeft de pers het uiteindelijk toch ook gehad over de hongersnood in de Sahel, inzonderheid in Niger. Beter laat dan nooit. Er was de staatsgreep van februari voor nodig vooraleer het land hulp inriep en dat gebeurde dan nog met enkele maanden vertraging. Enkele titels :

"Hongersnood steekt de kop op."

"Geen taboes meer in Niger. De Junta heeft een oproep voor internationale hulp gedaan. Een op de twee inwoners zou getroffen zijn. Oorzaak is de droogte."

La Libre Belgique van dinsdag 13 april 2010.

"De hongersnood doodt nog steeds maar is niet langer een taboe."

"Sinds het regime van president Tandja in februari 2010 werd omvergeworpen heerst niet langer de wet van de stilte. De nieuwe leiders beamen de rampzalige toestand en proberen er iets aan te doen."

Courrier International van 12-19 mei 2010.

"De woestijnvorming in Afrika neemt toe."

La Croix van vrijdag 18 juni 2010.

Maar ook :

"**Delfstoffenschandaal** : terwijl Niger zijn nood klaagt viert de Canadese vennootschap Semafo haar "miljoenste" ounce goud."

Ouestafnews van 22 maart 2010

De kostprijs voor één ounce goud die in in Niger door Semafo geproduceerd wordt, bedraagt 386 \$ terwijl een ounce op de beurs meer dan 1.000 \$ waard is.

En dan spreken we nog niet over het Uranium van Areva !

Wat de Europese hulp betreft

Woensdag 2 juni 2010, 13:24

De Europese Commissie heeft beslist om 24 miljoen euro bijkomende hulp toe te kennen aan de meer dan 7 miljoen verzwakte slachtoffers van de voedselcrisis die zich voordoet in Niger, Tsjaad, Burkina Faso en in het noorden van Nigeria.

*"Met die extra 24 miljoen euro blijft de Commissie blij geven van haar beslistheid **om reeds in een zeer vroeg stadium op te treden** * teneinde de gevolgen van het voedselgebrek te verminderen (...)" heeft Kristalina Georgieva, Eurocommissaris voor internationale samenwerking, verklaard. Unicef schat dat er in de Sahel jaarlijks 300.000 kinderen van minder dan vijf jaar sterven aan ondervoeding, al dan niet rechtstreeks. Sinds begin 2010 is de humanitaire hulp van de Commissie aan de Sahel opgelopen tot 44 miljoen euro, daaronder begrepen de 24 miljoen euro die nu vrijgemaakt zijn.*

* **In een zeer vroeg stadium optreden : in oktober 2009 of in juni 2010 ?**

Dringende oproep

Ondanks het feit dat de regen teruggekeerd is blijft de hongersnood dreigen, vele families zijn geruïneerd. Wij hebben jullie hulp nodig om het wedersamenstellen van de veestapel van de allerarmsten te financieren.

Met 12.000 €

kunnen we 40 families redden

Wij rekenen op jullie vrijgevigheid om dit bedrag bij elkaar te brengen.

Jullie giften mogen gestort worden op volgende rekeningen

Rekening : 001-4819226-51 van VZW AZAWAGH
IBAN : BE75 0014 8192 2651 – BIC : GEBABEBB
met de mededeling : "gift Azawagh".

Om in aanmerking te komen voor fiscale aftrekbaarheid kunt u storten op rekening nr. 736-4020399-07 van Volens met de mededeling "gift Azawagh".

De vereniging Azawagh maakt deel uit van de solidariteitsgroepen die zijn aangesloten bij de NGO VOLENS.

